

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Tertium

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Caput Unic. Innocentius III. Armach. (a) Archiepisc.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74526)

ceret, respondit Sanctus *Petrus frater Morice*,
diem Veneris vocans diem, quo parum est nobis puer
Jesus: volo quod es parietes tali die comedant carnes, si
fiere potest, vel de foris liniantur. Quibus moti au-
 ctoritatibus aliqui Religiosi putabant licere carni-
 bus vesci, cum dies natalis Domini in feria sexta
 incidit: quos refellit Wadingus in *not. ad regulam*
S. Francisci, cap. 12. ubi exponit predictam Sancti
 auctoritatem: Si autem qui emisit votum abstinendi
 à carnibus die veneris, non cogitavit de eventu
 natalis Domini ea die occurruri, non tenetur ab-
 tinere à carnibus, ex sententia Molinæ de *justitia*
diff. 272. Azorip. *1. inst. lib. 11. cap. 20. q. 3.* tamen
 quoad hoc postremum dissentiant Sanchez *cap.*

illo 11. num. 61. & Vazquez *7. 2. d. 30. cap. 4.* quorum
 sententiam tutiorem putat Suar. *lib. 2. de votis, cap.*
20. num. 7. Apud Græcos tamen Lucas Patriarcha
 in Synodo sub Emmanuele Comineno absolute, &
 absque ulla limitatione consultus ab Emmanuele
 Comineno Imperatore, respondit, virum nobilem,
 qui juraverat feria qualibet tertia jejunare, & car-
 nibus abstinere, non teneri juramento ac carnibus
 vesci permitti, eo quod non congrueret diei sancto
 Paschæ, quæ latari convenit, abstinere carnibus
 & servare jejunium, ut habetur apud Bassamonem
ad can. 29. epist. canonic. S. Basilii ad Amphilo. &
 notavit Theophilus Raynaud, *in tract. de gladius*
pileo, fol. 591.

TITVLVS XLVII

De purificatione post partum.

CAPUT UNIC.

Innocentius III. *Armach. (a) Archiepisc.*

Volens fraternitas tua per responsionem Apostolicam edoceri, humiliter à no-
 bis expetiit, utrum mulieres statim post partum debeant Ecclesias ingredi, vel
 ab earum ingressu per dies aliquot abstinere. Licet autem secundum legem Mo-
 saicam certi dies determinati fuissent, quibus mulieres post partum à templi cessa-
 rent ingressu; qui tamen lex per Moysen data est: gratia, & veritas per JESUM
 CHRISTUM facta est: nos Sanctorum Patrum vestigiis inhærentes, taliter tibi
 duximus respondendum, quod postquam umbra legis evanuit, & illuxit veritas
 Evangelii, si mulieres post prolem enixam acturae gratias Ecclesiam intrare voluerint,
 nullâ proinde peccati mole gravantur, nec Ecclesiarum aditus est eis aliquatenus
 denegandus, ne penam in culpam convertere videamur. Si tamen ex veneratione
 voluerint aliquandiu abstinere, devotionem eorum non credimus improbandam. Da-
 tum Laterani.

NOTÆ.

(a) **A**rmach. J. Ita etiam legitur in tertia col-
 lectione, sub hoc tit. cap. unic. & in epi-
 stolis Innocent. editis à Sirleto, fol. 30. ex quo
 registro ita restituit litteram hujus textus. De
 diœcesi Armachana nonnulla notavi in cap. quod
 scripsit, de elect.

COMMENTARIUM.

EX hoc textu sequens communiter deducitur
 assertio. *Mulier post partum statim potest in-
 gredi Ecclesiam, nec tenetur abstinere per aliquot
 dies, secundum legem Mosaicam.* Probant eam
 textus in cap. cum enixa, cap. ad ejus, cap. si
 mulier, 5. dist. Carolus, & Ludovicus lib. 6.
 Capitul. tit. 204. ibi: *Cum enixa fuerit mulier,
 post quot dies debeat Ecclesiam intrare, Testamenti
 veteris præceptione didicimus, ut pro masculo die-*

bis 33. pro femina autem 66. debent abstinere:
quod tamen, ut ait S. Gregorius, sciendum est,
quia in mysterio accipiunt; nam si hora eadem,
quâ genuerit, actura gratias intrat Ecclesiam,
nullo peccati pondere gravatur. Videlicet etenim
carnis, non dolor in culpa est. In carnis autem
commixtione voluptas est, in prolis vero prolixa-
ne genuit: unde & ipsi in primo matrimonio di-
ciunt: In doloribus paries. Sitaque enixam mu-
lierem prohibemus Ecclesiam intrare, ipsam ei pa-
nam suam culpam deputamus. Heraldus Episco-
pus Turon. cap. 60. Mulier post partum statim
ut voluerit, nisi forte sit adultera, intrat Eccle-
siam, ac DEO referat gratias. Illustrant ultra
congestos in præsentia Barbosa, & Garanna,
Parladorius lib. 3. rerum quatuor, different. 5.
num. 2. P. Gregorius lib. 2. syntag. cap. 1. num. 9;
Franc. Valens in concord. jur. tom. 2. notat. 4.
fol. 234. Landmeter. lib. 2. de veteri mon. cap. 76.
Lindembrog. in notis ad Censorium, de die na-

talī, cap. 11. fol. 23. Acunna & Joannes Datis in 5. dist. Becanus in analog. cap. 14. quæst. 5. Tapia tom. 1. catena, lib. 4. quæst. 27. artic. 9. & cap. 28. art. ultim.

2. Impugnatur prædicta assertio.

Sed hæc assertio difficilis redditur sequenti consideratione; nam sacratissima virgo Deipara Salvatorem nostrum huic mundo edidit absque ullo fluxu sanguinis, & sine secundinis, ut definitum fuit in 6. Synodo Trul. cap. 80. his verbis: *Absque ullis secundinis ex Virgine partum esse consentientes, ut qui sine semine constitutus sit; idque toti gregi annunciantes, eos, qui propter ignorantiam aliquid faciunt, quod non decet, correctioni subicimus. Quare quoniam aliqui post sancta Christi Dei nostri natiuitatis diem simulam coquere ostendantur, & eam sibi invicem impartiri, honoris videlicet prætextu secundinarum impolluta Virginitatis matris, statimimus, ut deinceps nihil tale fiat à fidelibus.* Et tamen legi purificationis paruit, ut refertur cap. 2. Luca: unde inter præcipuas, & majores festiuitates B. Virginis, ejus Purificatio jam à temporibus Justiniani celebratur; ut constat ex Concilio Mogunt. sub Carolo can. 36. & refertur Amalarius lib. 3. cap. 44. Micrologus cap. 48. Rupertus Abbas lib. 3. cap. 25. & ex eis Beyerlinch, in theatr. vitæ hum. liter. B. pag. 185. Novarinus in sched. sacr. lib. 8. cap. 20. Baronius & Salazar in Martyrol. die 2. Februar. Menardus ad Sacrament. D. Gregorii, fol. 41. Solorzanus in sua Candelaria, fol. 467. Igitur femina quæ ex partu corporis immunditiam contrahunt, debent per legitimum tempus purgari, & purificari. Augetur hæc difficultas ex eo, nam si hæc purificatio non esset necessaria, nec in lege gratiæ admissa, non institueretur, & ordinaretur ab Ecclesia peculiaris Missa dicenda cum mulier quæ peperit, Ecclesiam ingreditur, pro ejus purificatione: sed specialis Missa pro eo die statuta est, ut constat ex nostro Innocentio lib. 1. epist. 51. ubi eam transactionem inter Abbatem Lirinensem, & Episcopum Antipolitanum super Ecclesia S. Honorati referret, hæc adiecit verba: *Nec in deponatione virginum, vel purificatione parientium Missas cantent, vel orationes, seu benedictiones exsoluant.* Igitur si est peculiaris Missa instituta pro purificatione mulieris, liquidò apparet, quod debet per tempus ab Ecclesia arceri, donec purificetur.

3. Quæ dubitandi ratione non obstante vera est præfens assertio, pro cujus expositione, præmissis quæ de præceptis legis veteris mortuis, & mortiferis adduxi in cap. translatō, de constit. sciendum est, in lege veteri immunditiam legalem contrahi vel ex contactu rei immundæ, vel quia aliquis in se immundus erat. Ex contactu rei immundæ fiebant immundi: Primò qui tangebant leprosum, feminifluos, pollutos ex coitu, menstruatam, hæmorrhoidas, aut illorum, vel illarum vestes. *Leuit. cap. 13. 14. & 15.* Secundò qui tangebant reptilia, aut alia animalia immunda, quibus non licebat vesci. *Leuit. cap. 11. vers. 43.* Tertiò qui tangebant cadavera animalium immundorum. *Leuit. cap. 11. vers. 24.* Quartò qui tangebant cadavera animalium mundorum, quæ sponte erant mortua. *Leuit. cap. 11. vers. 39.* Quintò qui tangebant cadavera, aut ossa, aut sepulchra hominum mortuorum, *Num. c. 19. vers. 11.* Sextò qui ingrediebantur domum, vel tentorium, in quo jacebat mortuus. *Numer. D. D. Gonzal. in Decretal. Tom. III. Pars II.*

6. 19. vers. 14. & qui tangebant aquas expletionis, quibus expiabantur, *Num. c. 19. vers. 21.* In se immundi erant primò puerperæ: *Leuit. c. 12. vers. 21.* Secundò leprosi. *Leuit. cap. 13. & 14.* Tertiò feminiflui. *Leuit. cap. 15. vers. 2.* Quartò polluti ex coitu, siue legitimo, siue illegitimo. *Leuit. cap. 15. vers. 16.* Quintò menstruata. *Leuit. cap. 15. vers. 19.* Sextò hæmorrhoidas, id est quæ multis diebus patiuntur fluxum sanguinis extra tempus menstruale. *Leuit. cap. 15. vers. 25.* Nec omnes immunditiæ æquales erant, immò potius quædam graviores, quædam leviores: graviores erant illæ, quibus qui tenebantur, non solùm excluderentur à templo, & rerum sacrarum participatione, sed etiam hominum consuetudine, eo quod homines quoslibet, & cætera omnia, quæ contingebant, polluebant, & emundari debebant. Ejusmodi erant tria illa immundorum genera, *Numer. cap. 5.* qui ob immunditiam jubebantur excludi castris, vel civitatibus, videlicet leprosi, feminiflui, & polluti à mortuis: item & menstruata, quæ etsi civitate non excluderentur, domi tamen ita intrudebantur, ut cum nemine commercium haberent, nisi cum eo, qui cibum, & necessaria illis deferret; qui tamen ob hoc ipsum legaliter erat immundus. Et hæc quidem graviores immunditiæ communiter, & diuturniores erant, & difficilius tollebantur. Immunditiæ verò leviores, licet arcerent à templo, & à rebus sacris; non tamen excluderentur ab hominum consortio, eo quod per contactum non communicarentur aliis, & faciliori ritu tollebantur, nec per se diuturnæ erant. Præterea, qui lenior erant immunditiæ polluti, poterant saltem in atrium prophanium Gentilium, & immundorum ingredi, & sacris ibi interesse; quod prioribus non concedebatur. Quare Josephus lib. 2. contra Appionem, asserit ab eo fuisse mulieres exclusas.

4. Nec omnes isti immundi purificabantur eodem modo; siquidem immundi ex contactu purificabantur aqua lultrali, de qua, & caeremoniis hujus purificationis agunt Becanus in analog. cap. 15. 9. 5. P. Menochius de repub. Hebraeorum lib. 3. cap. 18. & ut de præfenti purificatione tantum agamus, sciendum est, ritum purificationis puerperæ præfinitur cap. 12. *Leuit. vers. 21.* his verbis: *Mulier si suscepto semine peperit masculum, immunda erit septem diebus, juxta dies separationis menstrua; ipsa verò triginta diebus manebit in sanguine purificationis suæ: si autem feminam peperit, immunda erit duabus hebdomadibus, juxta fluxum menstrui. Et sexagesimæ diebus manebit in sanguine purificationis suæ.* Ubi primò notandum est, generaliter mulierem, quæ masculum pepererat, immundam fuisse quadraginta diebus: eam verò, quæ feminam, octoginta; sed non omnium dierum æqualem fuisse immunditiam: quæ enim masculum pepererat, primis septem diebus immunda erat juxta dies separationis menstrua, id est ut ita reclusa esset, & à domesticorum consuetudine segregata, ut separata, reclusa, & segregata erant menstruata. Quæ verò feminam pepererat, primis quatuordecim diebus immunda erat eodem modo, quo separabantur menstruata, cæteris verò sexagesimæ, non erat tam gravis immunditiæ, nec tam rigida separatio; manebat tamen in sanguine purificationis suæ, id est in purificatione sanguinis sui continebat se

M m m m 3 domi,

domi, donec se perfecte sanguine, & fordibus panis liberaret; atque adeo trigintatibus illis, aut sexagintaquatuor diebus erat immunda. Et si quæras, cur diuturnius tempus fuerat præfinitum pro purificatione ejus, quæ sceminam ediderat; respondeo hoc constitutum esse ob diversitatem vacationis, & purgationis mulieris. Prima enim purgatio à partu est sanguinis copiosius fluentis, & eo ferè modo, quo in mensuris: hæc in masculorum partu ad summum durat septem dies, & breviorè etiam tempore, ut plurimum absolvitur. Altera purgatio est aliorum excrementorum, cum modico sanguine paulatim defluentium. Hæc in masculorum partu cum longissima est, per triginta dies durat, cessi paucioribus etiam diebus finire solet: in sceminarum verò partu durat utraque diutius, ut docent Hippocrates de natura pueri, Valerius de satura philosoph. cap. 18. Itaque lex vetus longissima spatia accepit, quibus hæc perfici possent, ceterarò, aut etiam vix unquam totum hoc spatium à Scriptura signatum occupent; id enim præscripsit Scriptura, tum ut perfecte purgata esset mulier, tum ut à partu quiesceret paulo diutius. Primis autem diebus voluit arctius separari puerperas, eo quod iis diebus sit fluxus sanguinis, & ita ipsæ magis immundæ. Elapsi igitur his diebus purificationis pro discrimine sexus partus, puerpera veniebat ad atrium immundorum, ibique consistebat; nec etiam atrium mundorum ingredi poterat nondum purificata. Secundò offerebat turturè, vel pullum columbæ pro peccato. *Levit. cap. 12. vers. 6.* id est pro munditia legali; sic enim immunditia legalis contracta ex mensuris vocatur peccatum, *Levit. cap. 14. vers. 2. & cap. 15. vers. 30.* Deinde offerebat infantem Deo, eumque redimebat; tandem peractis omnibus in gratiarum actionem offerebat Deo agnum, vel turturè, aut pullum columbæ in holocaustum.

Unde apparet vera ratio præsentis assertionis; nam cum immunditia, quæ ex partu contrahebatur, esset legalis, & juxta caeremonias ipsius legis expiaretur, ut supra retuli, omniaque præcepta caeremonialia legis veteris, non solum mortua, verum & mortifera fuissent ut probavi in cap. translato, de consuet. ideo in lege gratiæ nec hujusmodi munditia contrahitur, ut contrahebatur in lege veteri; nec expiatio desideratur, & sic statim ac mulier peperit, potest ingredi Ecclesiam, quia apud Catholicos prædicta immunditia, aut expiationes suscipiari nequeunt, licet olim ad fores Ecclesiarum fontes essent, quibus ingressuri lavarentur. Eusebius lib. 10. cap. 4. Paulinus epist. 12. ad Severum.

*Sancta nitens famulis interluit atria lymphis
Cantarus, intrantemque manus lavat amne
ministro.*

Non quia fideles crederent aqua vitia purgari, sed ut ea lotionè ad mentem purgandam excitarentur. Tertul. lib. de oratione, ibi: *He sunt vera munditia, non quas plerique, superstitionè curant ad orationem, tum etiam cum lavacro totius corporis.* Quod agnoscit Ovidius lib. 2. Fast.

*Ab nimium faciles, qui tristia crimina mentis
Fluminea pelli posse putatis aqua.*

Unde successit usus aquæ benedictæ, de quo egi in cap. aqua, de consecr. Eccles. sed si ex devotione enixa voluerit se abstinere ab ingressu templi, hoc illi permittendum est, cum ex devotione fiat, propter quandam dicentiam, propter quam &

vir cum propria uxore dormiens jubetur ab ingressu Ecclesie se abstinere in cap. vir, ibi: *Vir cum propria conjugè dormiens, nisi lotus aqua intraret Ecclesiam non debet, sed nec lotus intrare solum debet. 33. quæst. 4.* Aliquando enim bonum est abstinere ab eo, quod licitè fit, cap. aliud 11. quæst. 1. cap. quotidie, de consecr. dist. 2. Sidonius lib. 9. epist. 8. ibi: *Esset quidem gloria, si nunquam uxori conjugeretur: quia bonarum mentium est ibi culpas agnosceret, ubi culpa non est.* Ut probavi superiori titulo in cap. consilium.

Nec obstat dubitandi ratio supra expensa; nam licet Beatissima Virgo lege purificationis non recederet, ut probat P. Menochius ubi supra, Suarez de vita Christi dist. 16. artic. 4. sect. 2. cum partu purissimus, omnique sorte immunis, & astuta sanguinis liber esset, ut venisset expressit Sanazarus lib. 2. de partu Virginis, ibi:

*Haud aliter quam cum parum specularia solent
Admittunt, lux ipsa quidem permixta.*

Tamen ejus legis præceptum adimplere humiliter destinatione curavit, ut eleganter expressit sanctus Methodius Martyr sub Decio, Episcopus Parisiensis in homilia, cui titulus de concursa Domini, ibi: *Et quidem propterea mater ipsius supra legem existens, se legi submitit. Quæ pura cum sit, tamen tamen quadraginta dierum in pollutis constitutum, præinitium, observat: sic legi obediens is quoque qui à lege liber erat; oblatio pro eo offertur, quoniam sancti cavet. Prosequitur latius Salas de legibus dist. 23. sect. 6. Unde instituta fuit ab Ecclesia festivitas Purificationis B. Mariæ, circa quam Historici non conveniunt, tam circa tempus hujus institutionis, quam causam. Videndi sunt Baronius, & Salazar in Martrol. die 2. Februarii, Beyerlinch in theatro vita hum. lit. C. pag. 163. D. Laur. Ramirez in Pentecost. cap. 49. Solorzanus de jure Indiar. lib. 2. cap. 24. & de jure honorariis num. 462. Nec obstat quod de Missa dicenda pro purificatione mulieris supra dicebamus; nam licet Missa propria dicatur, quando primum post partum Ecclesiam ingreditur, non ideo deducitur, sceminam immundam fuisse per tempus lege Moisaica præscriptum, & per illud tempus ab Ecclesia arceri debere.*

Sed hucusque traditis obstat Dionysius Alexandrin. in epist. ad Basilidem, quæ extat in 3. tom. Expressio Biblioth. sacra, can. 2. in hæc verba: *De mulieribus autem, quæ sunt in abscessu, an eas sic affectas oportet domum Dei ingredi, supervacaneum vel interrogare existimo. Neque enim eas existimo: si sint pie, & alienas fideles, sic affectas ansuras vel ad sanctam mensam accedere, vel corpus, & sanguinem Domini attingere. Neque enim qui XII. annorum suum bibebat, ipsum ad medicinam resigit, sed solum ejus simbram. Orare enim quomodocumque se habeat aliquis, & utcumque sit affectus, Domini meminisse, & auxilium implorare, non est reprehendendum. Ad sanctam autem sanctorum, qui non animam, & corpore prorsum mundus est, accedere prohibetur. Refert etiam Balsamon fol. 883. Idem habet Timotheus Alexandrinus in respons. canonis, respons. 7. quæ habentur tom. 6. Biblioth. sacra, apud Balsam. fol. 162. ibi: Interrogatio: *Similiter catechumena dedit vomerem suum, ut illuminaretur, & die baptismatis illi accidit quod solet mulieribus, debetne eo die baptizari, an differre, & quantum differre? Resp. Debet differre donec purgata fuerit. Interrog. Si mulier sibi accidisse viderit, quod solet mulieribus, debetne ad sanctam mensam accedere, an non? Resp. Non. Ex quibus**

auſtoritatibus aperte conſtat, adhuc in lege gratiæ mulieres immunditiam contrahere ex menſtruo, & partu, nec interim ad ſacra myſteria admitti debere: ergo non recte in præſenti docetur, mulieres, eo quod pepererint, non debere arceri ab ingreſſu Eccleſiæ. Pro cuius difficultatis ſolutione aliqui Theologi docent, hæc omnia, non ut ex præcepto neceſſario ſervanda, ſed tanquam magis congruentia à Patribus proponi. Sed verius credo, lege aliquâ canonicâ univerſali Eccleſiæ Orientalis, non verò Latinæ, ut notavit Landtmeter. *lib. 2. de veterimon. cap. 76.* hæc duo fuiſſe ſtatuta; ſiquidem, ut refert Baſiam. in illum canonem 2. Dionyſii, Leo Imperator cognomento Sapiens, in ſua novella 13, ita cavit: *Statuimus de mulieribus, qua pepererunt, & de his, qua naturali purgatione detinentur: ſi quidem earum vita à nulla alia morboſa affectione perturbatur, ut qua non ſunt quidem initiata, non ſunt illuminationis participes; qua autem ſunt in divinis miniſteris initiata, impolluta myſteria non participent, usque ad quadraginta dierum terminum* (quatuor dierum legi vult Theophilus *tom. 16. in Heterocl. fol. 32.*) *Quod ſi morbus invaſerit, & ſe vitam abrupturum miſeretur, ut ſine omnino ſacramenti participes.* Non quia Imperator hoc ſtatuerendi poteſtatem haberet, ſed quòd jam ſtatuto Eccleſiaſtico cautum erat, ſua etiam lege exprimere, & confirmare voluerit: immò & Dionyſius ſupponit huiusmodi mulieres in Eccleſiam non admitti cum aliis, ſed in acceſſu quodam Eccleſiæ eſſe, hoc eſt in loco ſolitario, ut explicat Baſiamon ibidem. Et hac forte ratione introducta fuit conſuetudo, ne mulier etiam poſt partum per aliquot dies Ec-

cleſiam ingrederetur, ut in lege veteri præceptum erat: quam conſuetudinem ita abrogavit Innocentius in præſenti, ut mulieres non poſſint ab ingreſſu Eccleſiæ prohiberi, ſed liberum illis reliquerit ex devotione aliquandiu abſtinere. Eodem modo, ut refert D. Auguſtinus *ſerm. 244. de tempore ad medium*, cavetur, ne mulieres poſt matrimonium, per 30. dies Eccleſiam ingrediantur, hiſ verbis: *Per triginta dies Eccleſiam ingredi non præſumant.* Quod tamèn contrariâ conſuetudine jam abrogatum eſt; nam initio naſcentis Eccleſiæ, cum maior eſſet fidelium devotio, pro majori ſacramentorum reverentia congruenter fati hæ leges ſtatuta fuerunt, ut docet P. Vazquez *3. p. in 3. diſput. 210. artic. 7. cap. 3.* & probavi *lib. 1. Conci. Illiber. cap. 6.* eodemque modo accipiendum eſt quod ex Pænientiali Theodori refert Carnot. *p. 15. Decreti. cap. 150.* ibi: *Ut mulieres menſtruo tempore non offerant, nec ſanctimoniales, nec laice: ſi fecerint, per tres hebdomadas panitent.* Et D. Clemens *epiſtol. 4.* in illis verbis: *Eſt ſane propria quadam noſtræ religionis obſervantia, qua non tam imponitur hominibus, quam propria ab unoquoque Deum colente cauſa puritatis exigitur: de caſtimitate dico cautela, cuius ſpecies multa ſunt; ſed primò ut obſervet unusquisque, ne menſtruate mulieri miſceatur.* Explicat Turrianus *lib. 5. pro canonib. Apoſt. cap. 1.* Græci que id tantâ obſervatione ienuerunt, ut etiam periclitantes feminas per tempus menſtrui communicare nolleſſent, ut conſtat ex damnatione Michaelis Patriarchæ CP. per Humbertum Legatum Sedis Apoſtolicæ, apud Baronium *anno 1054.* Proſequitur Theophilus *d. tom. 16. fol. 32.*

TITVLVS XLVIII.

De Eccleſiis ædificandis, & reparandis.

CAPUT I.

Ex Conſilio (a) Mogunt.

Quicumque beneficium Eccleſiaſticum habent, ad reſta Eccleſiæ reſtauranda, vel ipſas Eccleſias emendandas omnino adjuvent, & nonam, & decimam reddant.

NOTÆ.

1. (a) **M**ogunt. Ita etiam legitur in prima collectione, *ſub hoc tit. cap. 4.* Et ex hoc Concilio citant verba huius textus Burchardus *lib. 3. Decreti, cap. 30.* Carnot. *p. 3. Decreti, cap. 35.* & reperitur textus hic in ipſo Concilio *can. 42.* & inter capitularia Caroli *lib. 5. cap. 92. & lib. 7. in addit. cap. 32.* apud Ant. Auguſtinum *in epit. juris, lib. 13. tit. 2. cap. 19.* De hoc Concilio egi in *cap. 1. de regular.*

2. Ex hoc textu omnes Repetentes, & alii infra pro illuſtratione concluſionis laudandi, deducunt, Clericos, ſeu Rectores Eccleſiarum bene-

ficia poſſidentes teneri de fruſtibus ipſius beneficii Eccleſiam reparare, vel reſicere. Verùm in præſenti canone non agitur de clericis, nec de beneficiis Eccleſiaſticis: quare veram ejus interpretationem aſſignabimus, & poſt ea juxta communem aſſertionem omnium Doctorum concluſionem diſponemus, & diſputabimus. Sciendum autem eſt, beneficium ſæpe ſæpiùs pro feudo uſurpari in legibus Aleman. *tit. 11. A Paſtore Eccleſiæ per beneficium ſuſceperit.* Bajubar. *tit. 1. cap. 10.* *Per beneficium præſtare.* Concil. Meld. *can. 18.* *Ut præcepta illicita jure beneficiario de rebus Eccleſiaſticis facta à vobis ſine dilatione reſcindantur.* Hincmarus relat. à Bignorio *ad Marculf. lib. 2. cap. 5.*